

Montessoriförskolan Solvändan
Stocksund

Susanne Hansen, Tyresö
Annie-Anjeil Marouki, Upplands Väsby

V 36-37 2010

Innehållsförteckning

MONTESSORIFÖRSKOLAN SOLVÄNDAN	1
STOCKSUND	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
VÅGA VISA	3
FAKTA OM ENHETEN	4
<i>Typ av skola</i>	<i>4</i>
<i>Ledning</i>	<i>4</i>
<i>Organisation</i>	<i>5</i>
OBSERVATIONENS METOD	5
MÅLOMRÅDEN	6
<i>Normer och värden</i>	<i>6</i>
<i>Utveckling och lärande/kunskaper</i>	<i>8</i>
<i>Ansvar och inflytande för barn/elever</i>	<i>11</i>
<i>Styrning och ledning</i>	<i>12</i>
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	14
STARKA SIDOR	14
FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	14
SAMMANFATTANDE SLUTSATS OM ENHETEN	15
REFERENSER	15

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett samarbete om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Salem, Sollentuna, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö kommuner. VÅGA VISA innehåller fyra delområden:

- observationer
- självvärderingar
- kundundersökningar
- tester och prov

VÅGA VISA ska:

- ske utifrån ett medborgarperspektiv stimulera till erfarenhetsutbyte och ökat lärande
- ge kommuner och skolor underlag till förbättring och utveckling
- ge underlag för analyser och jämförelser mellan kommuner och skolor
- utgöra en viktig del av kvalitetsuppföljningen
- bidra till ökad måluppfyllelse.

Metoden

Observationer genomförs av skolledare och pedagoger. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- eller lektionsbesök samt intervjuer med barn, elever, personal och skolledning. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metabok styr och stödjer observatörerna i deras arbete*. Metaboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning. Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall.

Målområden

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten på fem områden som följer läroplanernas målområden:

- Normer och värden.
- Utveckling och lärande/kunskaper.
- Ansvar och inflytande för barn/elever/studerande.
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola).
- Styrning och ledning.

* Metabok och ytterligare information finns på www.nacka.se/vagavisa

Fakta om enheten

Typ av skola

Montessoriförskolan **Solvändan** är en enskild förskola som startades höstterminen 1993 och då gjordes det en omfattande renovering av lokalerna. Huset uppfördes 1949 i Röda Korsets regi. Bo Grefberg, arkitekten som ritade huset, tänkte redan då på barnens behov och en del av den ursprungliga inredningen inomhus är kvar än i dag som t.ex. att fönstren på bottenplanet går långt ner och det finns breda fönsterkarmar där material eller böcker kan ställas i barnens höjd. Det finns handfat och diskbänkar i barnens nivå som passar in i en Montessorimiljö. Det är stort hus som ligger i en kuperad trädgård med klätterställningar, sandlådor och höga träd som ger skugga. Förskolan ligger nära Cedergrenska parken i Stocksund. I området runt förskolan finns det privata hus och framför förskolan finns en väl trafikerad väg. I närområdet finns det, bibliotek, parker, lekplatser och gångvägar ner till vattnet där barnen kan räkna båtar.

Huset är i två plan och från början användes bara det nedre planet. När förskolan startades 1993, var det 17 barn inskrivna och idag är det 27 barn som är mellan 3 och 5 år inskrivna i ”stora gruppen”. I lokalen finns det bland annat tre rum som kan öppnas upp till ett stort rum med hjälp av skjutdörrar, det går också att stänga dem och skapa avskildhet vid behov. I ett av rummen finns alla praktiska livet övningarna och de sensoriska materialen. I det andra finns språk- och matematik materialen samt böcker och naturbord. I det tredje rummet finns en ateljé inrymd, där barnen har möjlighet att måla och skapa. Det finns ytterligare ett rum där numera allt kultur material finns. De flesta av pedagogerna har Montessorikompetens.

Lokalerna på övre planet började användas 1994, där har sammansättningen av barn skiftat genom åren. Idag finns där ”lilla gruppen” och det är 11 st barn inskrivna som är mellan 2 och 3 år. Lokalerna på övervåningen, består av två rum, ett större rum, där barnen kan arbeta, leka och äta. I det mindre rummet finns byggmaterial, plats för att ha samling och de barn som behöver sova gör det här.

Framtidsplanen för förskolan är att utöka med en ny byggnad på tomten för en småbarnsavdelning med plats för ca 15 barn för barn mellan 1 – 3 år. Ansökan om bygglov är inlämnat till kommun.

Ledning

Stocksunds Montessoriförskolan AB driver Montessoriförskolan Solvändan och ägs till 100 % av förskolechefen som är ytterst ansvarig för verksamheten. Förskolechefen är också utbildad Montessorilärare. Det finns en styrelse som regelbundet har möten.

Det finns möjlighet att utnyttja externa resurser i Danderyds kommun såsom psykolog som kan handleda och vara ett stöd för personalen.

Organisation

Organisation Montessoriskolan Solvändan

Avdelning: Lilla gruppen	
Ålder: 2 - 3 år	
Antal barn: 11 st	
Personal:	
Montessorilärare	100 %
Barnskötare	100 %

Avdelning: Stora gruppen	
Ålder: 3 - 5 år	
Antal barn: 27 st	
Personal:	
Montessorilärare/förskollärare	75 %
Montessorilärare/barnskötare	80 %
Montessorilärare	100 %
Montessorilärare/konstpedagog	100 %
Resurs med annan utbildning	75 %

Förutom nämnda personalgrupper finns förskolechefen (100 %). Förskolechefen är även utbildad Montessorilärare och kan därför vara med som vikarie, extra resurs vissa dagar och t.ex. med vid utflykter.

På förskolan finns det lärare och barnskötare med olika ansvar. Vi har valt att kalla båda yrkesgrupperna för pedagoger.

Mat och städning utförs av externa leverantörer.

Observationens metod

Vi besöker förskolan Solvändan under 4 dagar v 36. Första dagen intervjuar vi verksamhetschefen och går en rundvandring i förskolans lokaler. Under dessa dagar observerar vi i samtliga grupper. Vi observerar i samlingen och andra aktiviteter. Vi intervjuar följande personer och grupper av personer:

- förskolechef vid två tillfällen, ca 1 timme samt ca en halv timme
- en grupp pedagoger från varje avdelning i en timme
- spontana samtal med pedagogerna
- ett antal barn i varierande åldrar som kommer fram och samtalar med oss observatörer
- spontana samtal med föräldrar

Målområden

Normer och värden

Beskrivning

På Montessoriförskolan Solvändans hemsida (www.montessoriforskolansolvandan.com) står det. ”Miljön är formad och anpassad efter barnens behov och vi strävar efter att varje barn utvecklar självständighet, tillit till sig själv och empati. Vi vill ge barnen en förståelse för alla människors lika värde oberoende av kön, social eller etnisk bakgrund. Vi vill även att varje barn utvecklar respekt för allt levande och förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp.”

På hemsidan står det att en viktig del i montessoripedagogiken är, att barn stimuleras till att klara sig själva. Men vi kan se exempel på både i stora och lilla gruppen att barnen blir hjälpta, t.ex. när de ska gå ut, innan de har försökt själva med att knäppa blixtlås eller ta på sig skorna.

Ett av målen i Läroplanen för förskolan är att ”Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra” (ur Läroplanen på fickan sid. 52). En fin solig höstdag äter den stora gruppen lunch ute vid sju små picnic-bord. Vi observerar att 3 flickor och en pojke går in för att hämta sina kepsar och när de kommer tillbaka byter flickorna platser runt bordet. Pojken blir ledsen och börjar gråta då han inte får sitta på ”sin” plats. Två flickor från ett annat bord går fram för att prata och trösta honom. De erbjuder honom att få sitta mellan dem vid deras bord. Det fungerar bra för alla tre. Vi ser att barnen från stora gruppen tröstar barnen från lilla gruppen, när de har ramlat och slagit sig.

Ur förskolans Kvalitetsredovisning kan vi läsa: ”Montessoripedagogiken förespråkar ett förhållningssätt som inte tillåter att kategorisera barnen – det finns varken tjejfärger eller killleksaker utan alla barn är lika oavsett kön, ålder, social eller etnisk bakgrund.” Vi kan se att det pedagogiska materialet inte är uppdelat i pojk-/flicksaker, då t.ex. både pojkar och flickor sitter tillsammans och bakar med play-doo deg. Ett annat exempel som vi kan se, är ute på gården, då både pojkar och flickor från den stora gruppen hoppar hopprep och två pedagoger vevar. I samtal med två pojkar frågar vi om de leker med tjejer ”Nej jag leker inte med tjejer för att det är pinsamt” säger den ena pojken och den andra sa, ”Det är jätteroligt och leka med tjejer och jag tycker om att gå hem till min tjejkompis.”

Vi ser många exempel då barnen glömmer att städa efter sig. Ett exempel är att 2 flickor börja med att sortera ett pussel, en pojke kommer och vill vara med, sätter sig ner utan att fråga om han får vara med. De går därifrån och fyra andra flickor tar över pusslet. När det är städdags är det plötsligt bara 2 flickor kvar som ska plocka undan allt och de blir visade av en pedagog hur de ska städa. Vi ser andra exempel då pojkar lätt slipper undan att städa men att flickor istället blir uppmuntrade att hjälpa till.

”Enligt montessoripedagogiken säger pedagogerna, ska verksamheten präglas av respekt, hänsyn och omtanke men också det fria valet.” Barnen i stora gruppen har av pedagogerna indelats i olika grupper; samlingsgrupper, biblioteksgrupp och bakgrupp. Det finns även en

ateljégrupp som endast är fast under inskolningen säger pedagogerna. De barn som inte har någon fast aktivitet får välja fritt på att vara i praktiska livet eller i matte-/språkrummet.

I den lilla gruppen ser vi att pedagogerna respekterar barnens önskan att gå ut istället för att baka. Men vi kan även se exempel där pedagogerna bestämmer vad barnen ska göra.

Varje morgon möter en pedagog från stora gruppen barnen i hallen, pedagogen hälsar barnen välkommen och tar i hand och slussar sedan in barnen på avdelningen. Barnen är indelade i tre olika samlingsgrupper. På en av samlingarna är det ett barn som ansvarar för att skriva datum och lägger en pärla i månadsburken, barnen turas om varje dag. Just den här dagen var det redan gjort och det barnet som skulle göra det, fick inte göra något. Trots att det är i början av terminen ser vi att det finns arbetsro korta stunder, som t.ex. när en pedagog bakar med två barn. Bredvid dem sitter fyra barn utan pedagog och leker med play-doo deg, alla där talar lugnt och håller sig på sina platser. Vi ser att pedagogerna går fram till barnen när de vill prata med dem och att även barnen går fram till pedagogerna för att prata. Men vi ser också flera situationer när en aktivitet avslutas och innan en ny börjar, att barn stör varandra både fysiskt, med prat och jagande. Utan att pedagogerna reagerar och om de reagerar så har barnen svårt att lyssna.

I kvalitetsredovisningen kan vi läsa att: ”Genom regelbundna grace- och artighetsövningar och sociala lekar lär vi barnen hur man interagerar med andra människor, hur man betar sig i olika sammanhang, hur man löser eventuella konflikter, tar kontakt med andra, lyssnar, sätter ord på känslor och visar respekt. Man får varken störa eller förstöra för någon. Frihet, ansvar, hänsyn och självförtroende är grunden till allt”. Samlingen är den stund där vi pratar med barnen om, hur man ska göra och hur man ska vara mot varandra” berättar pedagogerna. Vi hör inte att detta tas upp på någon av de samlingar vi har observerat, varken i den stora eller i den lilla gruppen.

I den lilla gruppen går föräldrarna upp för trappan och lämnar sitt barn. Vi ser vid ett tillfälle att pedagogen inte går fram och tar emot barnet i hallen. Barnet blir uppmuntrat att komma in själv.

Vi hör vid lunchen när alla barnen sitter och väntar vid borden på maten, att alla pratar med hög volym till varandra mellan borden. En pedagog hjälper ett annat barn att plocka upp saker från golvet och lägger inte märke till att dukvärdarna går in i rummet för att presentera maten. Ingen visar respekt och ingen hör vad de säger, dukvärdarna står kvar en stund och går sedan vidare till nästa rum. När pedagogen är klar med städningen ber hon dukvärdarna att komma tillbaka och presentera maten en gång till.

Bedömning i text

Vi bedömer:

att barnen är hjälpsamma mot varandra

att pedagogerna är goda förebilder, talar lugnt med barnen och med varandra

att pedagogerna arbetar med jämställdhet men att de har högre krav på flickor än på pojkar

att pedagogerna arbetar för att det ska finnas arbetsro

att barnen inte alltid får tid och uppmuntran att försöka själva vid påklädning

att det finns vissa begränsningar i det fria valet

att pedagogerna inte är konsekventa

att rutinsituationen vid lunchen inte är inarbetad

Bedömning enligt skala¹

Ej tillfredsställande				Tillfredsställande				God kvalitet				Mycket god kvalitet			
1,0				2,0				3,0				4,0			
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Utveckling och lärande/kunskaper

Beskrivning

I förskolans kvalitetsredovisning står det att pedagogerna följer ”Montessoripedagogikens motto – ”Hjälp mig att klara det själv!” Montessorimaterialet gör det möjligt att barnen kan självständigt jobba med materialet efter presentationen.”

”Montessori materialet är indelat i fem olika ämnesområden; praktiska livet, sensoriskt, matematik, språk och kultur” (”Montessori-pedagogik i förskola och skola sidan 106-125”) och på Montessoriförskolan Solvändan är en pedagog ansvarig för varje rum.

Vi kan tydligt se den förberedda miljön för den stora gruppen t.ex. vilka Montessorimaterial som finns i de olika rummen, praktiska livet, med olika tvättövningar t.ex. tvätta fötterna, hållövningar, baka, skala morötter och sorteringsövningar. Det kom fram två flickor och berättade, ”jag har blöta skor och jag har blöta strumpor. Vad har ni gjort? frågar vi. Vi har druckit thé och ätit macka. Vad gott, men hur kunde ni bli så blöta? Men vi har ju diskat.”

I språk- och matematik rummet finns material för att stimulera barnens språkliga och matematiska sinne. Barnen kan välja fritt av materialen. Vi ser att barnen i språk- och matematikrummet använder sig av språkmaterialen. Ett barn skriver i sin bok, några andra barn ritar och några läser saga med en pedagog.

I ateljén är en konstpedagog som även är Montessorilärare ansvarig. Möbleringen är uppbyggd enligt Montessoris principer, var sak på sin plats säger ansvarig pedagog. Vi ser här att alla hyllor är upp märkta så att barnen lätt kan ställa tillbaka det de har tagit fram. Barnens arbete dokumenteras dagligen i en bok och teckningar samlas på en bricka i en vecka, därefter kan barnen välja att sätta in sin teckning i en ram eller sätta in dem i portfoliopärmen, resterande sparas för att skickas hem vid vårterminens slut enligt pedagogerna.

Kulturrummet är nyinrett för hösten och där finns allt som har med kultur att göra, där ser vi t.ex. bland annat faktaböcker, två tavlor med världsdelar som de äldre barnen skapade förra året. Barnen som är i rummet berättar glatt att de har fått en ny matta, en världskartmatta med bilder på barn från olika länder.

¹ SKALA :

4.0 MYCKET GOD KVALITET – verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

3. 0 GOD KVALITET – verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

2. 0 TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är i huvudsak tillfredsställande, men har varierande kvalitet eller vissa brister.

1.0 EJ TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är utifrån gällande styrdokument inte tillfredsställande.

På ovanvåningen hos den lilla gruppen finns två rum, ett större och ett mindre rum. Det finns en hall för barnens ute kläder och en toalett med ett skötbord. I det stora rummet där barnen sitter och äter finns det bland annat flera låga bord och låga stolar och en naturbänk. Det finns också ett högt staffli med en tillhörande pall som barnen använder när de målar för att kunna nå upp. Det finns även en bondgård, arbetsmattor, en hem vrå mm. Vi ser också flera brickor med olika material för praktiska vardagsövningar som t.ex. skala, skruva, hälla och ösa. Allt material står i barnens höjd på omärkta hyllor. När vi frågar pedagogen varför hyllorna är omärkta säger hon "Barnen lär sig vart allt ska vara och vi hjälper till vid behov och nu i inskolningstider finns det inte så mycket material utan mer pussel och sorteringsövningar". Det finns också möjlighet att gå ner till de äldre barnen och låna upp material, säger pedagogerna. Detta har vi inte sett.

Hos den lilla gruppen ser vi på en vägg, en lista med grace och artighets övningar. På en annan vägg finns det en ej ifylld checklista där pedagogerna dokumenterar vad barnen kan och på vad de ska träna på. Pedagogen säger till oss att "Vi är i början av terminen och behöver lära känna barnen innan vi fyller i listan". I det lilla rummet där barnen brukar ha sin samling ser vi på väggen bl.a. bokstavskort, pedagogen säger att "Jag sätter bara upp de bokstäver som finns i barnens namn". I samma rum ser vi också byggmaterial.

När de stora barnen ska äta lunch delas de upp i två mindre grupper, en grupp som sitter med några pedagoger i matte/språkrummet och den andra gruppen sitter med sina pedagoger i ateljén. Barnen har fasta platser, där de får sitta och vänta på att dukvärdarna ska presentera maten. Efter det får barnen ställa sig i ett led för att komma fram till vagnen och ta mat. Pedagogerna lägger upp maten på barnens tallrikar. Vi ser att rutinerna är olika i de olika rummen. I det ena rummet får barnen ta andra portionen och bre sina smörgåsar själva och skölja av sina tallrikar. I det andra rummet hjälper pedagogerna till hela tiden med allt och barnen får skrap och ställa sina tallrikar på vagnen.

Hos den lilla gruppen ser vi att en pedagog har samling före maten medan den andra dukar. På samlingen går pedagogen igenom vilka barn som är här idag och sjunger några sånger. Efter samlingen sätter sig barnen vid ett dukat bord. Under lunchen i den lilla gruppen, hör vi ett barn som märker att solen går i moln och det blir mörkt, barnet och pedagogen börjar samtala om detta.

I den stora gruppen står barnens portfoliopärmar så att de själva kan nå dem och därmed kan de också sätta in saker som de har gjort, under olika flikar själva. Vi ser en nyinskolad liten pojke som vill läsa i sin portfoliopärm, det finns inte så mycket i den mer än ämnesflikarna. En pedagog ser att barnets "bok om sig själv" ligger löst och de hjälps åt att sätta in den under rätt flik. Pedagogerna dokumenterar vad barnen gör under dagen i ett schema och samlar in arbeten som barnen gör under året t.ex. egna skrivböcker. Vi ser också att pedagogerna tar kort när barnen arbetar, både uppe och nere. Korten kan föräldrarna titta på i hallarna. Vi kan inte se att barnen är med och utvärderar verksamheten. I den lilla gruppen står portfoliopärmarna uppe på en hylla, barnen kan se dem men inte nå dem.

Förskolan har en stor kuperad gård med höga träd, där finns gungor, klätterställningar och sandlådor. Det finns även ett leksaksförråd ute. Alla barn går ut på gården efter lunchen och leker fram till mellanmålet, förutom de barn som sover. En gång i månaden har hela förskolan en ute dag, då de gör en gemensam aktivitet på gården, alla barn och pedagoger tillsammans.

Pedagogerna berättar att de en gång har gjort en hinderbana. ”Vad som ska hända och när det ska ske nästa gång bestäms på fredags mötena”, säger pedagogerna.

Vi ser att barnen i den stora gruppen samspelar med varandra både ute och inne. Vid ett tillfälle ute på gården tar en flicka fram en filt och några andra bär en korg med böcker. En flicka lägger sig på filten innan den är utvikt ordentligt. De andra flickorna ska försöka lägga ut filten när de upptäcker att de kan bära flicka som ligger på filten. Denna lek utvecklas så att under 20 minuter är det 15 barn som bär ett barn en bit för att sedan ”ramla” över. Den som ligger i filten byts ut och hela gruppen förflyttar sig 20 meter. Vi ser hur barn sitter och pratar då de dricker thé och äter hårt bröd.

På måndagarna går barnen i stora gruppen på utflykt och har med sig lunchmatsäck hemifrån, så de kan vara borta hela dagen. Pedagogerna säger att vi tar en långpromenad till olika ställen varje gång. Vi tittar på årets växlingar och pratar om detta med barnen. Hittar barnen något spännande i naturen tar de med det till förskolan och lägger det på Naturbordet.

Barnen i den lilla gruppen går också på utflykt på måndagarna men kommer tillbaka till förskolan och äter lunch. Vi ser också att den lilla gruppen har olika aktiviteter varje dag. Efter fruktstunden går de ut på gården eller delar upp barngruppen och erbjuder olika aktiviteter t.ex. så kan några barn gå till lekparken och de andra barnen kan vara inne och baka med en pedagog.

Under året har de stora barnen möjlighet att få ta del av teaterbesök, bibliotek och konserter enligt pedagogerna. Den lilla gruppen går också till biblioteket regelbundet.

Pedagogerna berättar också att de delar på ansvaret för fem åringarna och jobbar med dem i en särskild grupp. Alla jobbar under temat världsdelarna på olika sätt och går igenom olika kulturer, länder, flaggor, mm. Vi ser exempel från tidigare år då 5-års grupperna har skapat världsdelar av papper maché, dessa tavlor hänger i kulturrummet.

Enligt pedagogerna har förskolan ingen handlingsplan för barn med särskilda behov.

Bedömning i text

Vi bedömer

att miljön inne stimulerar barnens lärande och utveckling för båda barngrupperna

att miljön på gården lockar till lek för båda barngrupperna

att pedagogerna tar tillvara de möjligheter som finns i närmiljön för båda barngrupperna

att vi ser att barnens utveckling dokumenteras på många olika sätt t ex. checklistor och portfolio för båda barngrupperna

att det finns skillnader i rummen och i rutinerna för de stora barnen

att matsituationen är en lång väntan för de stora barnen

att det inte finns forum för barnen att utvärdera verksamheten för båda barngrupperna

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande för barn/elever

Beskrivning

På hemsida kan vi läsa: ”Vi vill att varje barn ska få möjlighet att utveckla sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation. Det fria valet av aktivitet genomsyrar vårt arbetssätt.”

I kvalitet redovisningen läser vi att ”Barnen får öva hur mycket de vill i den förberedda miljön under förutsättningen att materialet är ledigt och återställt på sin rätta plats”. Vi ser att barnen väljer fritt mellan olika material och de flesta barn ställer undan, diskar och gör fint efter sig i båda stora och lilla gruppen.

Vi ser flera exempel på barns inflytande i den stora gruppen efter samlingen. Då kan barnen välja bland flera aktiviteter som t ex. i det praktiska livet övningar eller att arbeta med språk- och matematikmaterialen mm. De kan också bestämma om de vill spara det de har skapat och har även möjlighet att välja ut det de vill sätta in i portfoliopärmen. Vi ser också tillfällen där barnen är indelade i olika grupper, inte efter eget val utan som pedagogerna har planerat ”Du och du ska gå till biblioteket, du och du ska gå till ateljén”. När vi frågar pedagogerna säger de ”att vi styr lite under inskolningsperioden och stänger dörrarna mellan rummen men efter den perioden får barnen välja alldeles själva bland alla rum och alla aktiviteter”.

Barnen i den lilla gruppen har inflytande i sin lek ute och inne. Vi ser att barnen väljer fritt mellan olika material och aktiviteter. T.ex. har pedagogerna planerat att hälften av barngruppen ska baka och hälften ska gå ut på gården. Men de flesta barnen vill gå ut, pedagogerna respekterar barnens val och en pedagog går ut. Under en samling ser vi att barnen får välja mellan att härma clownen eller att sjunga. Efter lunchen ser vi ett litet barn kommer med en bok till pedagogen och ber henne läsa. Pedagogen säger ”vad bra att du har valt en bok, kom vi sätter oss här och läser”. Några barn lyssnar på boken och andra barn leker med annat material som de valt själva. Vi ser också tillfällen då barnen inte har fria val t.ex. så ser vi att två barn blir inskickade till ”hem vrån” utan att de har valt det själva eller blivit tillfrågade.

Vi ser att barnen i den stora gruppen, tar ansvar för att ta på och av sig sina kläder och att pedagogerna hjälper till, fast barnen inte har bett om det.

I samband med lunchen är barnen delaktiga, genom att två dukvärdar, som är ansvariga en i vecka taget går till köket med en pedagog. Dukvärdarna dukar fram och räknar tallrikar, glas, bestick och ställer detta på vagnarna. Pedagogerna kör in vagnarna i respektive rum, där får dukvärdarna presentera maten. Efter maten dukar varje barn av sin tallrik, skrapar av rester, sorterar bestick, glas och tallrik som de ställer på matvagnen. I ett av rummen sköljer barnen av sina tallrikar. Vid varje bord finns det ett barn som hämtar mat först och det barnet får torka av bordet när alla har dukat av och får också bestämma vad barnen ska göra när man säger ”tackramsän” som t.ex. klappa händer.

Vi är med vid en lunchsituation i den lilla gruppen, då ser vi att en pedagog dukar. Då vi frågar varför barnen inte är med och dukar svarar pedagogen att ”De vill inte, de vill hellre sjunga”. När barnen sitter vid bordet får de lägga upp sin mat själva. Efter maten ser vi att

barnen skrapar sina egna tallrikar och ställer dem på mat vagnen och går för att tvätta sina händer.

En stund varje torsdagsförmiddag är avsatt för att alla i stora gruppen ska städa i miljön inne berättar pedagogerna. Då får barnen damma, torka och ställa i ordning på hyllorna. De berättar också att varje dag är det en pedagog som har ”miljö tid” efter lunch. Då ingår det att städa efter lunchen, torka av på borden och flytta tillbaka de bord som satts ihop. Våttorka hyllorna, kopiera och ställa allt på rätt plats samt att eventuellt förbereda för nästa dag. Under den här stunden är inget barn med.

”Förskolan Solvändan har ett stort informationsmöte varje höst och eventuellt även ett på våren. För att bättre kommunicera med föräldrarna har det på ett föräldramöte valts två klassföräldrar som ska vara förbindelselänk mellan pedagoger och övriga föräldrar. ”Klassföräldrarna har även en mer praktisk uppgift och det är att tillsammans med ytterliggare två föräldrar baka jordgubbstårter till sommarfesten,” berättar förskolechefen.

Förskolechefen berättar att föräldrarna har möjlighet att komma på besök till förskolan. Då får de sitta på en stol och observera sitt barn. Föräldrarna får veckobrev och det finns en planeringskalender i hallen där föräldrarna kan läsa vad som är på gång.

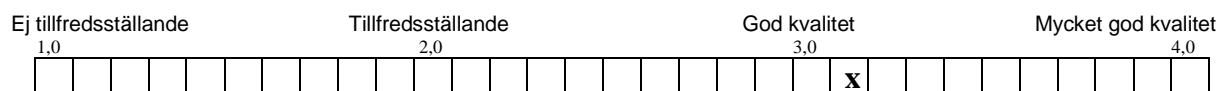
Pedagogerna ansvarar för att förbereda och genomföra ett utvecklingssamtal 1 gång/termin eller fler efter behov.

Bedömning i text

Vi bedömer

att barnen i stora gruppen har uttalade ansvarsområden
att det finns informationskanaler mellan förskola och hem
att alla barn är med och tar en del ansvar för miljön inne och ute
att barnen till en del kan bestämma hur deras dag ska se ut
att barnen inte kan välja att delta i de fasta aktiviteterna
att barnen i den lilla gruppen inte har uttalade ansvarsområden

Bedömning enligt skala

Styrning och ledning

Beskrivning

Förskolechefen är aktivt med i verksamheten som vikarie eller med på olika aktiviteter under dagen. Förskolechefen har även medarbetar- och lönesamtal och är ytterst ansvarig för ekonomin. Pedagogerna kan välja mellan att genom förhandling, få friskvårdsbidrag eller någon annan förmån som t.ex. månadskort hos SL. Hela personalgruppen gör en gemensam aktivitet en gång per termin.

Pedagogerna har stor möjlighet att välja vad de vill ha för kompetenshöjning som t.ex. kvällskurser och föreläsningar. ”De har också ett eget ansvar att driva verksamheten framåt på avdelningarna så därför har Montessorilärarna ansvarsområden inom den pedagogiska verksamheten” säger förskolechefen. ”Vi har frihet att driva den pedagogiska verksamheten på avdelningarna” säger pedagogerna.

Förskolechefen säger också ”Att vi sätter in alla handlingsplaner i en pärm som heter Akutpärm”. Då vi pratar med pedagogerna så känner de till pärmerna men inte dess innehåll. På hemsidan läser vi att ”Vi vill skapa en stimulerande och pedagogiskmiljö enligt Maria Montessoris filosofi, samt enligt Lpfö-98 och BUN-planen”. Då vi frågar pedagogerna vad står BUN-planen för? Säger pedagogerna att ”Det vet vi inte”. Vi ser inte hur pedagogerna aktivt arbetar med och knyter samman verksamheten med läroplanen.

Pedagogerna trivs på sin arbetsplats och enligt en pedagog ”så är det ett givande och tagande då alla ställer upp för varandra och företaget”. Pedagogerna tycker att det finns förbättringsområden t.ex. att det är stora barngrupper och det finns de som skulle vilja kunna ta ut rast. Pedagogerna ser positivt på att utöka förskolan med en ny byggnad, då de ska få vara med och utforma miljön inne. I och med utbyggnaden ”så kan vi få ett utrymme där uppe för att ha gymnastik eller dramaövningar” berättar pedagogerna.

”Verksamheten är stängd en dag per termin, då planeras verksamheten. Vi har enskild planeringstid och lärarmöten på fredagarna. Då kan vi diskutera hur barngruppen fungerar och ändra i gruppkonstellationer om det inte fungerar. ”Då utvärderas också verksamheten” berättar pedagogerna.

I sammanställningen över förskolans senast gjorda utvärdering och i Egenkontrollprogrammet kan vi läsa om de rutiner och förbättringsåtgärder förskolan tänker utföra under året.

”När ett barn ska inskolas på Montessoriskolan Solvändan får barn och förälder komma och hälsa på 1 timme första dagen. ”Tiden när barnet är på förskolan utökas successivt och är beroende av barnets ålder och vana att vara på förskola, så det blir ca två veckor” berättar förskolechefen. ”Inskolning mellan lilla gruppen och stora gruppen ser olika ut beroende på när under året det sker”, berättar en pedagog. ”Är det mitt i terminen så kommer en pedagog från stora gruppen upp och hämtar ner barnet, så det får vara med en timme första dagen. Stunden nere utökas efter hand. Men är det på våren och en hel grupp skolas in, då går hela gruppen ner korta stunder men vi har kvar vår verksamhet här uppe fram till sommarstängningen.”

Pedagogerna från stora och lilla gruppen samarbetar med varandra på eftermiddagarna när barnen är ute på gården. De hjälps åt om det fattas vikarier. ”Varje eftermiddag efter mellanmålet går lilla gruppen ner till stora gruppen,” berättar en pedagog.

Barnen som ska gå vidare till skolan börjar oftast på skolor i närområdet. Pedagogerna går och lämnar barnen på skolan och hämtar efter besöket. Förskolechefen berättar att det är oftast hon som går på lärarmötena i skolan och har även överlämningssamtalen.

Pedagogerna kan få handledning och stöd av en psykolog.

Bedömning i text

Vi bedömer

att det är en avspänd och trevlig atmosfär mellan förskolechef och pedagoger emellan

att pedagogerna har möjlighet att få kompetenshöjning

att förskolechefen har delegerat det pedagogiska ansvaret till pedagogerna

att pedagogerna är väl insatta i planerna för utbyggnaden

att det finns tid för regelbundna planeringar

att de inskolningsrutiner som finns är beprövade

att det finns ett samarbete mellan grupperna där man hjälps åt, vilket underlättar inskolningen mellan avdelningarna

att överlämningssamtal inför skolstart sker

att styrdokumentet inte är förankrade hos pedagogerna

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Jämförelse med tidigare observation

Förskolan Solvändan har inte tidigare blivit observerad genom Våga Visa.

Starka sidor

Barnen är hjälpsamma mot varandra	Normer och värden sid 6
Pedagogerna är goda förebilder	Normer och värden sid 7
Miljön stimulerar och utvecklar barnen i deras lärande	Utveckling och lärande sid 9
Barnens utveckling dokumenteras	Utveckling och lärande sid 10
Barnen kan till en del bestämma över sin dag	Ansvar och inflytande sid 11
Barnen har uttalade ansvarsområden	Ansvar och inflytande sid 12
Att det är en avspänd och trevlig atmosfär	Styrning och ledning sid 13

Förbättringsområden

Barnen behöver få mer tid till att bli självständiga	Normer och värden sid 6
Pedagogerna behöver diskutera genusfrågor	Normer och värden sid 6
Tydliga gränser och ramar mot barnen	Normer och värden sid 6,7
Rutiner behöver diskuteras	Utveckling och lärande sid 9
Forum för barnen att utvärdera verksamheten	Utveckling och lärande sid 10
Barnen kan inte välja att delta i de fasta aktiviteterna	Ansvar och inflytande sid 11
Styrdokumentet inte är förankrade hos pedagogerna	Styrning och ledning sid 13

Sammanfattande slutsats om enheten

Företaget har funnits sedan 1993 och har utvecklats efterhand som behoven har förändrats. På ovanvåningen har det varit olika grupperingar av barn. Rummen har förändrats, ateljén tillkom då det anställdes en konstpedagog. Kulturrummet har just blivit färdigställt. Förskolan ligger nära till den fina naturen samt till lekparker och bibliotek. Förskolechefen söker bygglov för att utvidga skolan med en småbarnsavdelning. Pedagogerna ser positivt på utbyggnaden och att de ska få vara med och utforma miljön inne.

Förskolan Solvändan har många bra möjligheter. En väldigt fin gård och en inne miljö som underlättar för pedagogerna att följa Montessori pedagogiken.

Miljön både ute och inne är anpassad efter barns behov och den stimulerar och utvecklar barnen i deras lärande. Barnen kan till stor del bestämma över sin dag men de kan inte välja att delta i de fasta aktiviteterna. Det finns inget forum för barnen att utvärdera verksamheten. Barnen har uttalade ansvarsområden men behöver få mer tid för att bli självständiga.

Vi har sett att det är en avspänd och trevlig atmosfär på förskolan. Pedagogerna är goda förebilder som vuxna men inte riktigt konsekventa i sitt sätt. Rutiner behöver diskuteras och gränser samt ramar behöver förtydligas. Pedagogerna behöver arbeta mer med genusfrågor och vilka förväntningar de har på pojkar och flickor.

Vi ser inte hur pedagogerna aktivt arbetar med och knyter samman verksamheten med läroplanen och övriga styrdokument.

Vi har observerat verksamheten under inskolningsperioden på höstterminen.

Referenser

Lpf-98 – Läroplanen på fickan

Montessoripedagogik i förskola och skola

www.montessoriforskolansolvandan.com

Sammanställning av förskolans senast gjorda utvärdering

Montessoriförskolan Solvändans egenkontrollprogram

Kalendarium

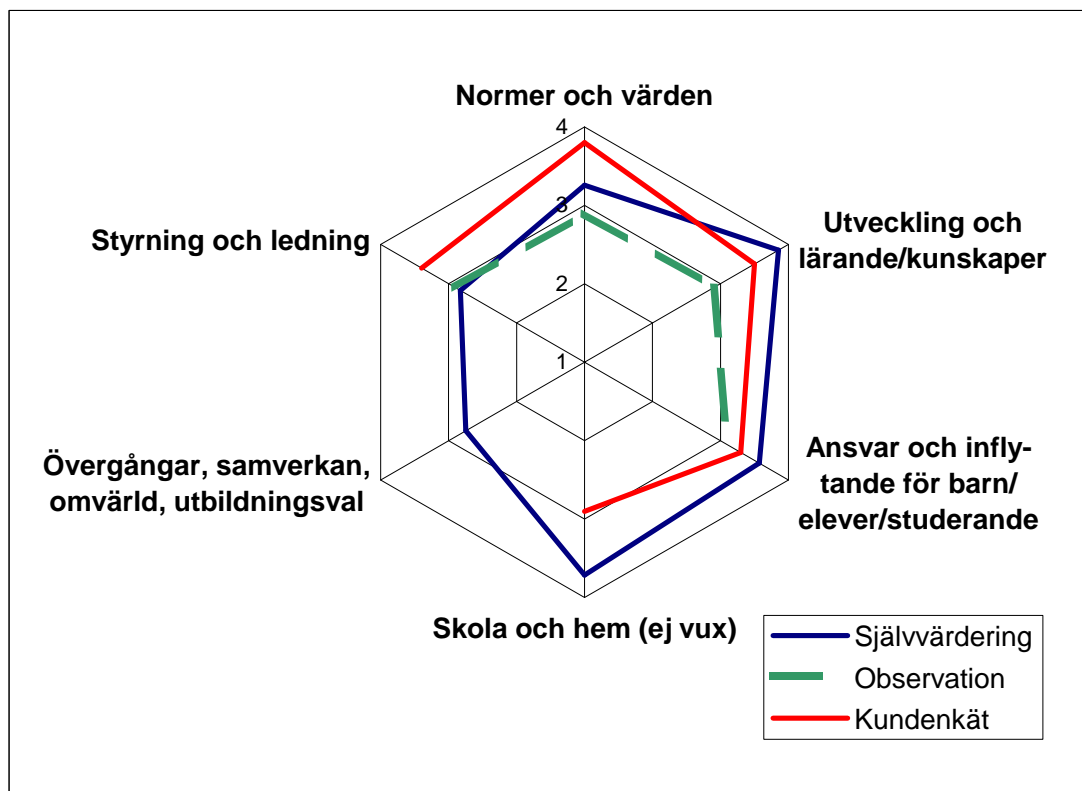
Veckobrev

Handlingsplan för barnen

Akutpärm

Solvändans förskola ht 2010

	Självvärdering	Observation	Kundenkät
Normer och värden	3,3	2,9	3,8
Utveckling och lärande/kunskaper	3,9	2,9	3,5
Ansvar och inflytande för barn/elever/studerande	3,6	3,1	3,3
Skola och hem (ej vux)	3,7		2,9
Övergångar, samverkan, omvärld, utbildningsval	2,7		3,4
Styrning och ledning	2,8	2,9	

Montessoriförskolan Solvändan

Utvärdering av prioriterade förbättringsåtgärder – ”Våga visa”- projekt 2010.

- **Barnen behöver få mer tid till att bli självständiga**

När inskolningsperioden är över och barngruppen har kommit in i rutinerna märker vi redan en förbättring. Vi ger barnen mycket tid t ex vid på- och avklädning. Vi uppmuntrar barnen att klä av sig själva i lugn och ro och hänga upp kläder och ställa sina skor på skohyllan, hälsa på kompisarna och bestämma aktivitet.

Barnen får tänka efter under samlingen vad de vill göra. Miljön är barnanpassad och materialen finns tillgängliga så att de kan arbeta självständigt.

Vi har haft genomgång av rutiner vid matsituationen, då barnen själva skrapar rent sina tallrikar och brer smörgåsar.

Vid måltiden får barnen ta mat själva, hälla upp mjölk, skära maten, torka bord, skölja tallrikar mm. Vi har matvärdar som räknar glas och tallrikar och bestick samt lägger upp maten på vagnarna och sedan presenterar maten. Förutom matvärdarna har vi städvärdar på gården.

Vid toalettbesök är de självständiga, de får lära sig från början.

- **Pedagogerna behöver diskutera genusfrågorna**

Ingen ska särbehandlas med avseende på kön. Vi använder ett könsneutralt bemötande av barnen, det finns inga tjejfärger eller killleksaker. Alla turas om att vara städvärdar, dukvärdar mm.

Montessoripedagogiken är väldigt lika för pojkar och flickor, det är ingen skillnad på övningarna. Vi uppmuntrar både pojkar och flickor att klara alla aktiviteter och att de är starka. Vi uppmuntrar barnen att arbeta och leka med vad de vill, vi kan inte tvinga någon att leka med något som vi tycker, det blir ett hinder i deras utveckling och självständighet.

Vi uppmuntrar barnens naturliga intressen och genus får inte vara ett hinder. Vid bakning, dukning och disk så blir det alltid en pojke och en flicka. Vi ber flickorna bära bord och stolar och uppmuntrar pojkar till omhändertagande.

Montessoriförskolan Solvändan

- **Tydliga gränser och ramar mot barnen**

Vår grund inom montessoripedagogiken är att dagligen öva grace-övningar, träna empati, jobba med attityder och skapa en kultur genomsyrad av respekt och hänsyn. Vi lär barnen att varken störa eller förstöra.

Pedagogerna praktiserar det de lär ut. Genom en tydlig och individuell presentation av varje material ger vi goda förutsättningar för barnen att senare göra fria val.

Inomhus har vi tydliga enkla regler:

- ✓ inte springa
- ✓ inte störa
- ✓ inte förstöra

Vi är noga med rutiner, t ex vad och hur mycket kläder de ska ha på sig ute. Vi har bestämda platser för skor och kläder. Barnen lär sig att vänta på sin tur, t ex vid ingång, toalett, mat osv.

Vi har ett material av varje övning så att barnen lär sig att vänta på sin tur. Hela miljön är barnanpassad. Vi har enskilda bord så att barnen kan sitta ensamma och arbeta. Vi lär barnen att inte gå på varandras mattor och arbeten, man ska ha respekt för varandras jobb.

- **Rutiner behöver diskuteras**

Vi har rutiner på förskolan, vi har diskuterat matsituationen och numera har vi samma rutiner i båda rummen.

Pedagogerna på lilla avdelningen har sett över rutinerna och flyttat ner pärmarna så att barnen kan nå dem själva.

- **Forum för barnen att utvärdera verksamheten**

Vi låter barnen välja utflyktsmål, samt dikter och sånger vid traditionella högtidsfiranden. Barnen får bestämma själva om de vill vara med och baka eller gå på biblioteket. Barnen har tillgång till alla rum inom den pedagogiska verksamheten och väljer var de vill jobba.

Det finns forum dagligen på samlingen för att välja aktivitet och alla barn kommer till tals. På slutet av vecka går vi genom barnens lädor och sorterar och diskuterar tillsammans med barnen vad de tycker om sina jobb, om de

Montessoriförskolan Solvändan

är nöjda. De utvärderar arbeten och sätter in i sina portfolior. Det är ett ständigt pågående projekt som vi kontinuerligt följer upp.

- **Barnen kan inte välja att delta i de fasta aktiviteterna**

En av våra fasta aktiviteter är regelbundna biblioteksbesök. Vi har vernissage varje termin då alla barns teckningar ställs ut på Stocksunds bibliotek och då tycker vi att det är viktigt att alla barn får komma dit och se sina teckningar. Annars får de välja om de vill gå eller inte.

Att gå till biblioteket ingår också i en kultur och omvärldsorientering. Att få möjlighet att själv få välja vilka böcker som finns att tillgå stärker också individens självförtroende och möjlighet att vara delaktig i vår miljö på förskolan. Att stolt få ta fram den bok som man själv valt är en härlig känsla som vi tycker är viktig att förmedla.

Eftersom vi har 38 barn på förskolan är det inte möjligt att alla ska få välja fritt i alla situationer, vi måste turas om. Det är värdefullt att barnen får se framemot saker, t ex 5-åringar får lite extra uppgifter och de yngre får vänta till nästa år.

Ibland händer det att det vi har tänkt inte passar just det barnet då får ett annat barn ta uppgiften, t ex när småbarnen inte ville baka och valde att gå ut då fick de det.

- **Styrdokumentet är inte förankrade hos pedagogerna**

De aktuella styrdokumentet är djupt förankrade hos pedagoger, genom läroplanen. Vi är fullt medvetna om de styrdokument som finns och är insatta i den uppdaterade läroplanen (2010).

Varje år deltar alla pedagoger aktivt i den årliga kvalitetsredovisningen.